

Achtergrondinformatie

Rijksinkoop samenwerking

Bezoekadres

Rijkskantoor Beatrixpark
Wilhelmina van Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag

Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Bijlage B3.1.3 - Achtergrondinformatie

Uitvoering exportkredietverzekeringen en investeringsgaranties

Europese aanbesteding
Mededingingsprocedure met onderhandeling

voor

het ministerie van Financiën
en
het ministerie van Buitenlandse Zaken

Datum	
Kenmerk	201865004.016.017
Versie	Concept

Inhoud

1 Inleiding.....	3
1.1 Algemeen.....	3
1.2 Definities	3
2 Inhoudsopgave	4
3 Applicatielandschap van huidige uitvoering	5
4 Beleidsdoel van de ekv en wat er verzekerd mag worden onder de regelingen	5
5 De ekv algemeen	6
6 Geschiedenis van de ekv uitvoering	7
7 Omvang	7
8 Regelingen vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken aanvullend aan de reguliere exportkredietverzekering	8

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In deze Bijlage B3.1.3 – Achtergronddocument zijn relevante verwijzingen opgenomen naar stand beleid of documenten over de ekv en BZ-instrumenten. Tevens biedt deze Bijlage gegadigden inzicht in het huidige applicatielandschap, historische ontwikkeling, omvang en structuur van de ekv-faciliteit, evenals de regelingen die door het ministerie van Buitenlandse Zaken worden beheerd.

1.2 Definities

De opgenomen definities, begrippen en afkortingen in de Overeenkomst, Voorwaarden en Bijlage B2 – Begrippenlijst zijn onverkort van toepassing op deze Bijlage.

2 Inhoudsopgave

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de documenten die ter achtergrondinformatie zijn opgenomen ter aanvulling op Bijlage B3.1 – Dienstenbeschrijving.

Achtergronddocument	Inhoud
Bijlage B3.1.1 – BHB	Het Beleidshandboek omschrijft taken, werkwijzen, processen die relevant zijn in de huidige ekv-uitvoering.
Bijlage B3.1.2 – HPP	Het Handboek Processen en Procedures beschrijft de structuur van de verzekering, processen en procedures, taken en bevoegdheden, en bestuurlijke informatievoorziening, en is gericht op een rechtmatige, doelmatige en controleerbare uitvoering.
Bijlage B3.1.3 – Achtergrondinformatie	Dit document.
Bijlage B3.1.4 – Volmacht	De bevoegdheid die een volmachtgever verleent aan een ander, de gevolmachtigde, om in zijn naam rechtshandelingen te verrichten in de zin van artikel 3:60 Burgerlijk Wetboek.
Bijlage B3.1.5 – Missie en visie	Dit document biedt een overzicht van de missie en visie omtrent de ekv en BZ-instrumenten. De beschrijving is gericht op de positionering, samenwerking en toekomstambities van de ekv als publieke verzekeraar. Het document dient als achtergrond en referentiekader voor de inrichting en uitvoering van het ekv-instrument.
Bijlage B3.1.6 - Kengetallen bij Hoofddiensten huidige uitvoering	Een overzicht van de kengetallen over de Huidige Dienstverlening, zoals aanvragen, toezeggingen en FTE's, per Hoofddienst. Let op: Deze informatie dient ter kennisgeving en als achtergrondinformatie voor een potentieel geïnteresseerde marktpartij en is tot stand gekomen in samenwerking met Huidige Uitvoerder. Het overzicht van FTE's per Dienst betreft uitdrukkelijk een globale schatting door Huidige Uitvoerder, zonder dat zij ook vooraf inzage hebben gehad in de concept aanbestedingsdocumenten.
Artikel 5 - Begroting 2025	Begrotingsartikel 5 2025 over de exportkredietverzekeringen geeft inzicht in de ekv-faciliteit, beleidsdoelen en relevante financiële cijfers (bijvoorbeeld ramingen voor exportkredietverzekeringen en investeringsgaranties).
Artikel 5 - Jaarverslag 2024	Het Jaarverslag 2024 beschrijft de gerealiseerde uitgaven en prestaties van het ministerie van Financiën in 2024. Bevat verantwoording over de uitvoering van exportkredietverzekeringen.
Beleidsdoorlichting ekv 2016 t/m 2021	De beleidsdoorlichting 2016 – 2021 analyseert de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid inzake exportkredietverzekeringen en garanties over de periode 2016–2021. Bevat aanbevelingen voor verbetering.
Monitor ekv 2024	De monitor ekv 2024 geeft een actueel overzicht van de werking en prestaties van het EKV-instrumentarium in 2024. Bevat statistieken, trends en beleidsreacties. Dient als input voor beleidsbijstelling en verantwoording.
Jaaroverzicht ADSB	Het jaaroverzicht ADSB is een samenvatting van de activiteiten en resultaten van Huidige Uitvoerder over het afgelopen jaar. Bevat informatie over verzekerde transacties en risicobeheer.
Rijksoverheid (generieke beschrijving ekv)	De generieke beschrijving ekv van de Rijksoverheid geeft een algemene toelichting op het beleid en de werking van exportkredietverzekeringen. Het bevat uitleg over doelstellingen, instrumenten en betrokken partijen.

3 Applicatielandschap van huidige uitvoering

Alle communicatie tussen Huidige Uitvoerder en Opdrachtgever vindt thans plaats via e-mail, telefoon en met systemen zoals hieronder worden genoemd. Voor specifieke verzoeken stuurt Huidige Uitvoerder berichten naar de postbus van de ministeries van Financiën & Buitenlandse Zaken, waarna het secretariaat van beide ministeries de documenten in de betreffende mappen in archiefsystemen plaatst (zoals maandrapportages, jaarverslagen en brieven met betrekking tot goedkeuring van doorbelasting aan derden). Omgekeerd zorgt het secretariaat ervoor dat bepaalde documenten (zoals beslisbrieven over verzekeringspolissen) elektronisch naar Huidige Uitvoerder worden verstuurd.

Betalingen worden handmatig verwerkt en door het agentschap bij het ministerie van Financiën overgemaakt naar de bankrekening van Huidige Uitvoerder er is geen sprake van een koppeling of e-facturatie. Er zijn geen koppelingen tussen systemen van Huidige Uitvoerder enerzijds en de ministeries van Financiën en Buitenlandse Zaken anderzijds.

4 Beleidsdoel van de ekv en wat er verzekerd mag worden onder de regelingen

Het afgeven van verzekeringen en garanties ter dekking van risico's die zijn verbonden aan het handels- en dienstenverkeer van ondernemers met landen buiten Nederland en investeringen in het buitenland die zonder deze verzekeringen en garanties niet tot stand zouden zijn gekomen, en het creëren en handhaven van een internationaal gelijkwaardig speelveld voor bedrijven op het terrein van de exportkredietverzekeringsfaciliteit (ekv-faciliteit).

De minister van Financiën heeft de rol van regisseur bij de uitvoering van de ekv-faciliteit. De Nederlandse Staat treedt op als verzekeraar en de Huidige Uitvoerder voert de ekv-faciliteit uit, in naam van en voor rekening en risico van de Staat. De minister stelt de randvoorwaarden vast waaronder verzekeringen en garanties mogen worden afgegeven. De minister van Financiën is budgetverantwoordelijk en is samen met de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel verantwoordelijk voor het beleid op gebied van de ekv. Beide bewindspersonen stimuleren een gelijkwaardig speelveld op het gebied van de ekv-faciliteit.

Onder de Kaderwet Financiële verstrekkingen Financiën kunnen verzekeringen en garanties worden afgegeven ter dekking van risico's verbonden aan het handels- en dienstenverkeer van ondernemers met landen buiten Nederland of ter dekking van niet-commerciële risico's verbonden aan investeringen van ondernemers in een land buiten Nederland. Dit betekent dat zowel export-, import- als investeringstransacties onder bepaalde voorwaarden kunnen worden verzekerd. Het verzekeren van risico's die direct verband houden met een exporttransactie komt het meest voor. Echter, bij het afgeven van een verzekering of garantie staat het ondersteunen en mogelijk maken van Nederlands handels- en dienstenverkeer met het buitenland centraal, ook wanneer het verband tussen de verzekerde risico's en het Nederlandse handels- en dienstenverkeer met het buitenland indirect is. Dit verband moet in dat geval wel enige mate van concreetheid hebben. Dit houdt in dat er bijvoorbeeld ook transacties in Nederland gedekt kunnen worden zolang aannemelijk is dat hier binnen afzienbare tijd export of import uit voortkomt. Ook kunnen buitenlandse partijen dekking krijgen als dit bijdraagt aan het tot stand brengen van een Nederlandse export- of importtransactie. Daarnaast kan onder bepaalde voorwaarden op fondsniveau, in plaats van op individueel transactieniveau, een verzekering of garantie worden afgegeven zolang aannemelijk is dat met het fonds voldoende Nederlandse export of import wordt gerealiseerd. De concrete voorwaarden waaraan getoetst wordt bij de beoordeling van een transactie zijn vastgelegd in beleidskaders.

Voor alle producten onder de ekv-faciliteit van de Nederlandse Staat geldt het vereiste dat deze aanvullend zijn aan de markt. Zo kunnen het handels- en dienstenverkeer en investeringen, ondanks de afwezigheid van commerciële verzekeringen en garanties voor bijvoorbeeld politiek en economisch ingewikkelde landen, toch doorgaan. Er is duidelijk vastgelegd welke risico's (looptijd, omvang en landen) verzekerd kunnen worden op de private markt en dus voor welke risico's de Nederlandse Staat aanvullende zekerheid kan bieden. Daarnaast stelt de minister van Financiën

voor alle verzekeringsproducten een risicokader vast. Hierin staan de randvoorwaarden voor het afgeven van een verzekering, waarmee de Staat vaststelt welke risico's als acceptabel worden beschouwd.

Net als Nederland hebben veel andere landen ook een ekv-faciliteit. Nederland zet zich internationaal in om afspraken te maken over exportondersteuning en om Nederlandse exporteurs en hun financiers onder gelijke voorwaarden te kunnen laten concurreren. Deze afspraken tussen verschillende OESO-landen zijn vastgelegd in de 'Arrangement on Officially Supported Export Credits' en waarborgen een internationaal gelijk speelveld. Zo zijn er afspraken gemaakt over de voorwaarden waaronder exportkredietverzekeringen mogen worden verstrekt. Hierbij kan gedacht worden aan afspraken over de kostendekkendheid van de steun, minimumpremies, maximale looptijden, het gebruik van ontwikkelingshulpgelden en verantwoord leenbeleid. Voor ekv-producten die niet onder de Arrangement vallen zijn verscheidene Europese staatssteunregels van toepassing. De Arrangement on the Officially Supported Export Credits is voor EU-lidstaten bindend. Maatschappelijk verantwoord ondernemen (mvo), compliance en anti-omkoping hebben internationaal, maar ook nationaal de aandacht. Er is continu aandacht voor een gedegen uitvoering van het beleid voor mvo, compliance en anti-omkoping binnen de ekv-aanvragen. Het Nederlandse beleid voor de toetsing van ekv-aanvragen op de milieu- en sociale-effecten, dat in een aantal opzichten verder gaat dan de internationale richtlijnen op dit gebied, is vastgelegd in het zogeheten Beleidsdocument mvo¹. Verder is sinds 1 januari 2023 het COP26-beleid voor de ekv effectief. Daarmee is ekv-steun voor nieuwe fossiele transacties niet langer mogelijk, behoudens beperkte en duidelijk gedefinieerde uitzonderingen die in lijn zijn met de 1,5 °C doelstelling.

5 De ekv algemeen

Met de ekv worden betalingsrisico's verzekerd die zijn verbonden aan Nederlandse export en investeringen in het buitenland. Het is belangrijk daarbij te benadrukken dat er geen sprake is van subsidie of investeringen door de Staat. Door het verzekeren van deze risico's worden handelstransacties mogelijk gemaakt. Voor de rijksbegroting betekent dit dat op het moment dat een verzekering wordt aangegaan premie wordt ontvangen. Er vinden pas uitgaven (afgezien van de vergoeding voor de uitvoerder) plaats indien en nadat een verzekerd risico zich heeft voorgedaan, waarna eventueel (een deel van) de uitgekeerde schade wordt gerecupereerd. Huidige Uitvoerder biedt meerdere verzekeringsproducten aan, grofweg in te delen in drie categorieën: traditionele ekv instrumenten, liquiditeitsverruimende instrumenten en overige instrumenten.

1. Traditionele ekv instrumenten.
 - a. Exporteurspolis.
 - b. Financieringspolis.
2. Liquiditeitsverruimende instrumenten.
 - a. Afgifte van (zelfstandige) (contra)garanties.
 - b. Fair Calling Facility.
 - c. Werkkapitaaldekking.
3. Overig.
 - a. Commercial Interest Reference Rate (CIRR).
 - b. Exportkredietgarantie (ekg).
 - c. Groendekking
 - d. Investeringsverzekering.
 - e. Koersrisicoverzekering.
 - f. Variant: aannemerijverzekering.
 - g. Variant: projectfinanciering.
 - h. Pilot: Kritieke grondstoffen
 - i. Pilot: Innovatiedekking
 - j. Fondsen: climate investor one en two en het Green shipping fund

¹ [Kamerstuk 26485, nr. 255 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen](#)

6 Geschiedenis van de ekv uitvoering

De Nederlandse staat ondersteunt al sinds 1932 de financiering van exporttransacties met exportkredietverzekeringen. Begin jaren twintig van de twintigste eeuw maakte de Nederlandse economie een zware depressie door waarbij de werkloosheid snel opliep. De overheid besloot om zich net als overheden van andere industrielanden garant te stellen voor exportkredieten ter ondersteuning van het exporterende bedrijfsleven.

De uitvoering van de regeling werd belegd bij de Nederlandsche Credietverzekering Maatschappij (NCM). De NCM is in de loop der tijd een aantal keren van naam veranderd en overgenomen. Sinds 2008 is het een onderdeel van de verzekeringsgroep Atradius. Huidige Uitvoerder is een zelfstandige nv binnen deze groep die als enige activiteit het uitvoeren van de ekv heeft.

Vrijwel elke OESO-lidstaat beschikt over een zogeheten Export Credit Agency (ECA), een instantie waar exporteurs terecht kunnen voor onder meer exportkredietverzekeringen. Ook steeds meer niet-OESO-lidstaten beschikken over een ECA, zoals het Chinese Sinosure, het Russische EXIAR, het Braziliaanse BNDES, het Zuid-Afrikaanse EICIA en het Indiase ECG. ECA's zijn op allerlei verschillende manieren vormgegeven, maar in alle gevallen staat de overheid op enigerlei wijze garant of is de overheid rechtstreeks verantwoordelijk voor inkomsten en uitgaven. Zo is de ECA in de VS en in het VK rechtstreeks onderdeel van de overheid, in onder meer Zweden, Frankrijk en Denemarken is de ECA een verzelfstandigde overheidsorganisatie of 100%-staatsdeelneming, in Nederland en Duitsland is de uitvoering belegd bij een (dochter van een) grote kredietverzekeraar.

De activiteiten van ECA's worden ook wel aangeduid als publieke ekv. Sinds de start met overheidsexportkredietverzekeringen in 1932 is de wijze waarop de faciliteit wordt aangeboden geregeld veranderd, soms ingrijpend. Niet alleen is de uitvoerder enkele malen van naam veranderd (van NCM via Gerling NCM naar Atradius), ook de verantwoordelijkheden binnen de overheid zijn anders belegd, en de verhouding tussen overheid en uitvoerder is eveneens aangepast. Sinds de stelselherziening, is het ministerie van Financiën de kredietverzekeraar en is Huidige Uitvoerder de uitvoerder. Voorheen was Huidige Uitvoerder of zijn voorganger de kredietverzekeraar en werd het risico (volledig) herverzekerd bij de staat.

Van oudsher is de regeling binnen de staat belegd bij het ministerie van Financiën, vanwege het cruciale belang van risicobeheersing binnen de regeling. De financiële stromen die samenhangen met de regeling verlopen daarom via begroting IX van het ministerie van Financiën. De politieke verantwoordelijkheid voor de exportkredietverzekering is belegd bij de minister van Financiën. De minister deelt deze politieke verantwoordelijkheid met de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel. Voorheen was de staatssecretaris van Economische Zaken de tweede betrokken bewindspersoon. In 2005 is een ingrijpende wijziging doorgevoerd, als uitvloeisel van het zogeheten Pauwenhof-proces. Voorheen was behalve het ministerie van Financiën en het ministerie van Buitenlandse Zaken, vroeger Economische Zaken, ook DNB betrokken bij de ekv-faciliteit. De taken van DNB lagen vooral op het vlak van risicobeleid en acceptatie van verzekeringsaanvragen. Deze taken zijn overgenomen door het ministerie van Financiën dat zich sindsdien intensiever bezighoudt met deze onderwerpen. Door de vermindering van het aantal betrokken partijen is de structuur van de uitvoering eenvoudiger geworden en daarmee doelmatiger.

7 Omvang

In 2024 maakte de ekv 139 handelstransacties mogelijk ter waarde van ruim € 3,5 miljard. Jaarlijks vragen zo'n 250 tot 300 bedrijven een ekv aan. Vooral bedrijven uit de sectoren energie, scheepsbouw, gezondheidszorg en machines en elektronica. Het gaat hoofdzakelijk om export naar of investeringen in Azië, Afrika en het Midden-Oosten. De jaarcijfers van de ekv staan in de [Monitor exportkredietverzekeringen 2024](#) en het [jaaroverzicht van ADSB](#).

De afgelopen jaren sluiten steeds meer bedrijven uit het midden- en kleinbedrijf (mkb) een verzekering af via de ekv. In 2023 en 2024 ging de helft van alle aanvragen voor ekv's en financiering van buitenlandse projecten naar het mkb. Ook kreeg bijna de helft van de polissen een groen label.

De exportkredietverzekering (ekv) dekt zo'n € 17 miljard aan uitstaande risico's. Dat maakt de ekv een belangrijk instrument van de overheid om export te bevorderen. De ekv voegt jaarlijks ongeveer 0,15% bij aan het bruto binnenlands product en levert 12.000 banen op. Dat blijkt uit [cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek \(CBS\)](#).

8 Regelingen vanuit het Ministerie van Buitenlandse Zaken aanvullend aan de reguliere exportkredietverzekering

Aanvullend aan de exportkredietverzekering worden er drie regelingen op naam en voor rekening van het ministerie van Buitenlandse Zaken uitgevoerd. [Onderdeel 3 van het Dutch Good Growth Fund \(DGGF\)](#) vult de reguliere ekv aan door financiering en verzekering te bieden voor economisch rendabele exporttransacties naar lage- en middeninkomenslanden, die vanwege hoge risico's niet door de markt of ekv worden gedekt. Het richt zich op export van goederen en diensten die bijdragen aan duurzame ontwikkeling in deze landen. Via ruimere risicobeoordeling, wisselfinanciering, verdiscontering en werkkapitaalverstrekking maakt het fonds transacties mogelijk die anders niet tot stand zouden komen. Hierdoor bevordert het DGGF zowel Nederlandse export als ontwikkelingsimpact.

De [DRIVE garantiefaciliteit \(Dgf\)](#) is aanvullend aan de reguliere ekv en DGGF3 doordat zij risico's dekt die elders niet verzekeraar zijn. Dgf-A biedt dekking voor politieke en commerciële risico's bij publieke infrastructuurprojecten in ontwikkelingslanden wanneer ekv en DGGF3 niet beschikbaar zijn. Dgf-G richt zich op innovatieve groene infrastructuur en dekt klimaat gerelateerde risico's die door bestaande marktinstrumenten niet worden gedekt. Zo maakt Dgf publieke infrastructuurprojecten mogelijk die bijdragen aan duurzame ontwikkeling én Nederlandse betrokkenheid.

Tot slot, [onderdeel 2 van het Dutch Trade and Investment Fund \(DTIF\)](#) werkt aanvullend aan het DGGF door juist op opkomende en gevestigde markten in te zetten. Onderdeel 2 van het DTIF is eveneens aanvullend op de reguliere ekv door financiering mogelijk te maken voor kleinere exporttransacties met een goede businesscase, die banken vanwege kosten/baten-afweging niet oppakken. Het biedt exporteurs toegang tot financiering via verdiscontering van wissels of Letters of Credit, gecombineerd met een exportkredietverzekering. Ook kan werkkapitaal worden verstrekt tot 60% van het exportbedrag. Zo ondersteunt het DTIF transacties die anders niet gefinancierd zouden worden, met behoud van risicobeheersing via een exportkredietverzekering.